

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
&
ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΠΟΣΥΤΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

(ΕΠΙΛΟΓΗΚΕ ΣΤΗΝ Α.Ε ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΙΣ 9 - 06 - 2003)

- I. Οι επανειλημμένες περιόδοι ξηρασίας στο Θεσσαλικό κάμπιο, έχουν αναδείξει με τον πλέον κεραιγάδο τρόπο το έλλειμμα του υδατικού ισοζυγίου της Θεσσαλικής λεκάνης. Ταυτόχρονα έχουν αναδειχθεί και οι σοβαρές επιπτώσεις τόσο στην παραγωγική διαδικασία και στην οικονομία της περιοχής, όσο και στο περιβάλλον και ειδικότερα στη Α. Πλάστηρα, στον Πηγάϊο, στους υτόγειους υδροφόρους κ.λ.π. (όπως αποτυπώνονται στις σχετικές φωτογραφίες και στα διαγράμματα που ακολουθούν). Οι εντάσεις που παγγά δημιουργούνται ανάμεσα σε παραγωγούς, τοπικούς φορείς και πολιτικούς εκπροσώπους ορισμένων περιοχών ενός ή περισσότερων γειτονικών νομιών, πιστοποιεί με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, ότι το υδατικό υδατικό έλλειμμα, αποτελεί το κριότερο πρόβλημα για την Θεσσαλία. Το πρόβλημα αυτό - στο βαθμό που παρουσιάζει άλδοτο - επηρεάζει πλέον επικίνδυνα τόσο το περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, όσο και ολόκληρο το σώμα της οικονομικής κοινωνικής, πολιτικής λειτουργίας στην περιφέρειά μας και δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο την αγροτική παραγωγή, όπως θέλουν ορισμένοι να το περιορίσουν.
- II. Η κατάσταση αυτή καταδεικνύει την αδήριτη ανάγκη ολόκληρωσης των έργων της εκτροπής του άνω ρού του Αχελώου καθώς και των άλλων έργων (Σηκοόβο, Ταμειυτήρας Κάρλιας) και βεβαίως επιβεβαιώνει τον περιβαλλοντικό, πρωτίστως, χαρακτήρα τους, αφού αποτελούν την μόνη διεξόδο για την αποφυγή ερημοποίησης του Θεσσαλικού κάμπιου. Ταυτόχρονα αναδεικνύει την ανάγκη χάραξης εθνικής στρατηγικής στον κρισιμο τμήμα της διαχείρισης υδατικών πόρων, που θα δίνει λύσεις στα σοβαρά προβλήματα τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.
- III. Η γώρα μας αλλά και ειδικότερα η Θεσσαλία, βάλλονται τα τελευταία χρόνια άδικα, για έλλειψη περιβαλλοντικής και οικολογικής ευαισθησίας, με αφορμή την έναρξη κατασκευής μεγάλων έργων στη Θεσσαλία, όπως η εκτροπή του άνω ρού του Αχελώου και η κατασκευή του Ταμειυτήρα Κάρλιας (στη θέση της αποξηρανθείσης λίμνης). Για την αποκατάσταση της

αλήθειας και προκειμένου να ενημερωθούν οι πολίτες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά, τονίζουμε τα παρακάτω :

ΑΧΕΛΩΟΣ

Η μεταφορά μέρους των νερών του άνω ρου του Αχελώου, αποτελεί μία σοβαρή παρέμβαση με περιβαλλοντικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα, που στοχεύει στην αποτροπή της οικολογικής – περιβαλλοντικής καταστροφής της Θεσσαλικής πεδιάδας. Με το εθνικό αυτό έργο πολλαπλού σκοπού, θα αντιμετωπισθούν τα σοβαρά προβλήματα της ύδρευσης (γιατί τα υπόγεια νερά υφίστανται επιβάρυνση με νιτρικά πάνω από ανεκτά όρια), η δραματική πτώση της στάθμης των υπόγειων υδροφορέων, ο μηδενισμός της παροχής του ποταμού Πηνειού, αλλά και η ύρδευση γλυιάδων στρεμμάτων που αρδεύονται πλήρως. Ουδείς πλέον σήμερα, αμφισβητεί τις θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου για την Θεσσαλία. Ακραίες απόψεις που κατά παράδοση - όπως σε κάθε μεγάλο αναπτυξιακό έργο - υποστηρίζονται από ορισμένες «οικολογικές» οργανώσεις, έχουν ήδη απορριφθεί στο σύνολό τους, τόσο από την κεντρική διοίκηση και την κοινωνία (επιστημονικοί φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση κ.λ.π), όσο και από τα αρμόδια θεσμικά όργανα (Σ.τ.Ε). Είναι άλωστε γνωστή η τελευταία απόφαση του Σ.τ.Ε 3478/2000 η οποία, απορρίπτει στην ουσία όλες τις αιτιάσεις των οργανώσεων αυτών, για δήθεν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, καταδεικνύει την έλλειψη επιχειρημάτων από την πλευρά τους και αποδέχεται ουσιαστικά μόνο την προστασία ενός μείζονος σημασίας πολιτιστικού μνημείου, του μοναστηρίου του Αγίου Γεωργίου στο Μυρόφυλλο Τρικάλων, η κατάλυση του οποίου έχει οριστικά απότραπεί με τις κατάλληλες προπονήσεις στις αρχικές μελέτες. Επιπλέον σε ότι αφορά την περιβαλλοντική διάσταση του θέματος, σημειώνουμε ότι τα νερά του Αχελώου αξιολογούνται ως αναανεώσιμη πηγή ενέργειας από την Δ.Ε.Η, αφού σε όλα το μήκος του έχουν ήδη αναπτυχθεί 5 υδροηλεκτρικά έργα με τα αντίστοιχα φράγματα. Συνεπώς και εάν ακόμη υπήρχαν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από τα έργα αυτά, προφανώς δεν θα σφείδονται στην εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου.

Συνολικά η εκτροπή του άνω ρού του Αχελώου :

- Αποτρέπει τους σοβαρούς κινδύνους ερημοποίησης και ξηρασίας της Θεσσαλίας καθώς και το περιβαλλοντικό - οικολογικό “έγκλημα” που αγτά αλλά σταθερά συντελείται στην περιοχή, όσο δεν μεταφέρεται νερό από τον άνω ρού του Αχελώου.

- Επιλύει σοβαρά προβλήματα ύδρευσης και επάρκειας νερού για όλες χρήσεις (βιομηχανία κ.λ.π.)

- Συμβάλλει στην διατήρηση του στρατηγικού πλέουκετήματος της Θεσσαλίας και της χώρας μας στον γεωργικό τομέα.
 - Συμβάλλει αποφασιστικά στον τομέα της παραγωγής ενέργειας αργής.
 - Ενισχύει την ανταγωνιστική θωράκιση της Θεσσαλικής πεδιάδας.
- Η σχετική με τα έργα του Αχελώου συνοπτική έκθεση που ακολουθεί, περιλαμβάνει όσες τις παραμέτρους του σημερινού αυτού έργου πολιτικού σκοπού.

✓ ΚΑΡΔΑ

Η λίμνη Κάρδα δεν αποξηράνθηκε για να αποδοθούν οι εκτάσεις της στην καλλιέργεια, όπως λανθασμένα ισχυρίζονται νεώτεροι ανιστόρητοι “κριτές”, αποδίδοντας σφαλμένως την αβάσιμη κατηγορία του “περιβαλλοντικού εγκλήματος”. Η αποξήρανση έγινε το 1957-60, για να εξυγιανθεί η περιοχή από τα έλη και να προστατευθούν οι κάτοικοι της περιοχής από την ελονοσία και οι παρακάρδιες εκτάσεις περίπου 180.000 στρ. από τις πλημμύρες, να αποξηραθούν, να αποστραγγισθούν-προστραγγισθούν και μετά την φυσική απόπλυση τους να αρδευτούν από Ταμειώτριά που θα κατασκευάζονταν στη Β' φάση των έργων, μετά 3-4 χρόνια, όπως προβλέπεται οι σχετικές μελέτες (Nobile 1913 & Macdonald 1933) και όχι μετά από δεκάδες χρόνια, όπως δυστυχώς συνέβη από κακή πολιτική διαχείριση του θέματος.

- IV. Παράλληλα με την διεκδίκηση των μεγάλων έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, οι Θεσσαλοί και ειδικότερα η Π.Α.Σ.Ε, όχι μόνο δεν υπέστειλε την σημαία της ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ υδατικών πόρων, αλλά αντίθετα ενημερώνει συνεχώς τους χρήστες νερού και κυρίως τους αγρότες για τα θέματα οικονομίας νερού και επίμονα επιζητεί την σύσταση “Φορέα διαχείρισης των υδατικών πόρων” σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι βασικές προϋποθέσεις για την επίλυση - σε βίθιος χρόνος - των προβλημάτων αυτών της Θεσσαλίας, είναι ο μεσομακροπρόθεσμος σχεδιασμός - προγραμματισμός, η υλοποίηση των αναγκαίων έργων, η αλλαγή - εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου και η άμεση ίδρυση “αρχής ή φορέα διαχείρισης” σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις της οδηγίας - πλαίσιο του 2000 της Ε.Ε. στα οποία αναφέρεται με συνοπτική έκθεση του ο κ. Ι. Μωλόπουλος καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Αυτή άλλωστε η εξέλιξη αποτελεί και το νέο χαρακτηριστικό για την Θεσσαλία αλλά και τη χώρα μας γενικότερα, που υποχρεώνει θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς να επανεξετάσουν το έργο της μεταφοράς νερού από τον άνω ρουό του Αχελώου υπό τα νέα δεδομένα, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει ορθολογική διαχείριση νερών στα πλαίσια μιας εθνικής στρατηγικής

χωρίς τα αντίστοιχα έργα και μάλιστα σε συνθήκες πανικού και κοινωνικών αντιδράσεων από την λειψυδρία.

- Υ. Απαιτείται σήμερα πλέον ολοκληρωμένη προσέγγιση για το κρίσιμο χρηματοδοτικό θέμα, δεδομένου ότι ούτε οι εθνικοί πόροι επαρκούν για την υλοποίηση των έργων σε εύλογο χρονικό διάστημα - ιδιαίτερα με τα έργα της Ολυμπιάδας και την πρωτοφανή συγκέντρωση πόρων στο λεκανοπέδιο Αττικής – ούτε από την πλευρά της Ε.Ε. (μέσω του Γ' Κ.Π.Σ.) φαίνεται να υπάρχει δυνατότητα άμεσης χρηματοδότησης, με δεδομένο ότι ο φάκελος του έργου στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. παραμένει κλειστός, όπως διαπιστώσαμε από προηγούμενη επίσκεψη μας στις Βρυξέλλες.

Τα παραπάνω προβλήματα στη χρηματοδότηση, έχουν σαφώς επιβλαβηθεί από την πορεία των έργων τα τελευταία επτά χρόνια (1996-2002) και αποδεικνύουν ότι δεν αρκούν πλέον γενικόλογες υποσχέσεις .

Με άλλα λόγια είναι επιτακτική η ανάγκη για μία υπεύθυνα θέση από την κυβέρνηση στα παροκτώα αιτήματα της Θεσσαλίας :

- Άμεση επανεναρξη των έργων που σταμάτησαν (με οδοντικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις).
- Ολοκλήρωση του συνολικού σχεδιασμού και ειδικότερα των έργων κατά την του Πενκοφύτου (έξοδος σιρραγιάς).
- Διευεντικό χρονοδιάγραμμα με "πακέτο" χρηματοδότησης του έργου ή τμημάτων του από όλες τις δυνατές πηγές χρηματοδότησης (εθνικοί πόροι. Ε.Ε., δαδειγμός, αυτόχρημα-τοδότηση κ.ο.κ.) Ειδικότερα θεωρούμε επιβεβλημένο, εκτός από την συγκεκριμένη δέσμευση για διάθεση εθνικών πόρων, να επανεξετασθεί η επαναφορά του θέματος στα όργανα της Ε.Ε., έστω και για επιμέρους τμήματα του έργου, δεδομένου ότι η εκτροπή είναι ένα "αθροίσμα" επιμέρους τεχνικών έργων με διαφορετικό χαρακτήρα και στόχους (περιβάλλον, ύδρευση, γεωργία, ενέργεια κ.λ.π.).

- Υ1. Η ανάδειξη όλων των παραπάνω θεμάτων και ιδιαίτερα του περιβαλλοντικού προβλήματος και των κινδύνων ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΞΗΡΑΣΙΑΣ της Θεσσαλικής πεδιάδας, η ενημέρωση των πολιτών, της τοπικής κοινωνίας, των συναρμόδιων Υπουργείων και των κομμάτων, για την αναγκαιότητα και την περιβαλλοντική σημασία των μεγάλων έργων αξιοποίησης και διαχείρισης υδάτινων πόρων, σε μία περίοδο έξαρσης του προβλήματος από την έλλειψη υδάτινων πόρων στη Θεσσαλία, αποτελούν τους κύριους στόχους της Π.Α.Σ.Ε.. Σημειώνουμε ότι η Π.Α.Σ.Ε. χάρη στην σύνθεσή της και την επιστημονική, κοινωνική και πολιτική

αυτορροσωρευτικότητα της, αποτελεί έναν αναπτυκτάστατο και αξιόπιστο παράγοντα για συνεργασία τόσο με την κεντρική διοίκηση όσο και με τα όργανα της Ε.Ε. για την εισαγωγή των θεσμικών αλλαγών που προωθεί η Ε.Ε. και οι οποίες είναι αναγκαίες για να διασφαλιστούν στο μέλλον την “αετιφορία” στην διαχείριση των εδαφικών και υδάτινων πόρων.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ της ΠΑ.Σ.Ε

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΚΑΡΑΙΤΣΑΣ
Πρόεδρος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΑΡΠΕΑΣ
Αντιπρωτής Πρόεδρος	
ΗΛΙΑΣ ΒΑΣΙΛΟΓΙΑΝΝΗΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Αντιπρόεδρος	
ΑΟΥΚΑΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΑΑΡΠΕΑΣ
Μέλος	
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΡΙΝΤΖΟΣ	ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Μέλος	
ΜΙΧΑΗΛ ΤΑΜΗΛΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ
Μέλος	
ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΕΓΟΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΡΑΙΤΣΑΣ
Μέλος	
ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΡΟΥ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΔΟΥ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΑΣ	ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΝΙΦΩΝΙΟΥ – ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΕΑΚ
Μέλος	
ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΤΑΚΗΣ	ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ - ΕΚΠΟΡΕΜΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ
Μέλος	ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΥΛΑΟΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΛΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΓΜΕΝΩΝ
Μέλος	ΑΑΡΠΕΑΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΕΓΑΣ	ΒΟΗΘΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΑΑΡΠΕΑΣ
Μέλος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΝΟΓΗΡΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε / Κεντρικής Ελλάδος
Τομίας	
ΠΕΤΡΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Ε.Ε / Τμήμα Κ-Α ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Μέλος	
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΣΙΛΙΑΔΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Ε.Ε / Τμήμα ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ
Μέλος	
ΕΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΤΡΑΜΑΝΗΣ	πρώην ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ
Πρόεδρος	
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ	πρώην ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ ΕΚΠΟΡΕΜΟΣ
Μέλος	ΕΤΑΠΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΚΟΥΔΙΑΣ	πρώην ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε / Κεντρικής Ελλάδος
Γεν. Γραμματέας	
ΤΑΣΟΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ	ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
Μέλος	ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ –
ΑΙΛΙΑ ΚΑΡΥΑ	Προϊσταμένη Γραφείου ΕΥΔΕ ΑΧΕΛΑΩΟΥ
Μέλος	